

A bacillus.

— Riviérára kell mennie utókurára, — fejezte be tanácsait a nagytudományu tanár.

Én pedig aki végigjártam az összes fürdőket és szanatóriumokat, ahol csak a tüdőbetegek részére orvoslást ígérnek, igen elszomorodtam. Mert azt vártam, hogy a tanár ur mogorva arca föl fog derülni, amikor megvizsgál és örömmel kiált majd föl.

— Uram, önnek kutyabaja, ön meggyógyult.

Mert kövérségem, piros arcziném miatt az ismerőseim, ha mondtam nekik mi bajom, kinevettek.

— Ugyan ne képzelődj, ilyen arccal tüdőbeteg. — Magam is elhittem, hogy kutyabajom, hogy már kigyógyultam s komolyan gondoltam arra, hogy meg fogok házasodni s így kikerülök a korhely legénybandából, így elkerülöm, hogy reggelente félig becsipve járjak haza és így nem leszek visszaeső beteg. És most a tanár ur azt mondja, el a Riviérára, de rögtön. Megfogadtam a tanácsát, másnap felültem a vasutra. Egyedül ültem szakaszomban. S már örültem, hogy egyedül utazhatom végig, amikor egy kis vidéki állomáson kinyitották szakaszom ajtaját és azon belépett egy öreg néni, uriasszony-féle, utána jött egy idősebb férfi, támogatva egy fiatalabbat. Az ajtóban megjelent egy szőkefürtű kis leányka is, de nem jött be, hanem onnan köszönt.

— Kezeit csókolom mama, pá Béla, jobbulást.

Béla ki már akkor kényelmesen elhelyezkedett, gondosan betakartatván az öreg asszonytól, szomoruan sóhajtott.

— Jobbulást...

A vonat azonban indult, az a szőke kis leány sokáig integetett zsebkendőjével, néha-néha könyűit törülte vele...

A Bélának nevezett fiatal ember szomoruan nézett maga elé beesett szemeivel, nem mozdult, csak amikor

a nagy kendő lecsuszott lábairól, akkor nyult utána kiszott kezével. Az a szomorú asszony, meg az a még szomorubb öreg ur, hol egymásra néztek, hol meg Bélára. Nekem igen kellemetlen volt, hogy Béla engem kezdett vizsgálni, reám mereszté szemeit. Idegesen néztem az ablakra, csak néha loppal tekintettem reá, ki folytonosan nézett. Valakivel összetéveszt gondoltam. Egyszerre megszólalt halk hangon.

— Kedves Feri, ugy-e nem ismered reám?
Zavarban voltam.

— Én téged... az az igen... persze, hogy emlékszem, te ugy-e?...

— Igen a Benke Béla vagyok.

— Te Béla?

— Én, ugy-e nem ismertél meg. — Béla bemutatta az öreg urat meg az asszonyt.

Az édes anyja és apja voltak.

— Beteg vagyok nagyon — s olyan furesán mosolygott hozzá.

Édes anyja könyeit törülte.

— Most megyek a Riviérára, szüleim elkísérnek. Én, az erős Benke Béla három év alatt mi lettem... Lassan köhécselt. Mióta megválasztottak szolgabírónak azóta vagyok beteg, beteggé tett egy leány, a sok éjjeli mulatás, lumpolás. A képviselőválasztáskor igen sokat korteskedtem, meghültem s most ez vagyok. Pedig a szívem meggyógyult, hanem a testem, talán az is meg fog ott a tenger mellett. Akkor elveszem menyasszonyomat, Erzsikét, ez az a szőke kis leány, aki itt volt... — A nagy köhögéstől nem tudott tovább beszélni.

Azután én is elmondottam szüleimnek, hogy Béla gyermekkori pajtásom, iskolatársam és már vagy tíz éve nem láttuk egymást. Különben — mondtam — igen örülök e találkozásnak már amennyire örülni lehet, mert én is a Riviérára utazom.

Mind a hárman meglepődtek.

— Ön is?

— No igen, de talán Nizzába, hogy ne mondjam Monte Carlóba? — kérde az öreg.

Mosolyogtam.

— Nem, a Glück-féle szanatóriumba megyek.

Béla szemei az örömtől fölragyogtak.

— Akkor együtt leszünk, milyen jó lesz. De minek jössz te oda?

— Én is tüdőbeteg vagyok, két évvel azelőtt úgy néztem ki mint te, azóta javultam.

Az édes anya sirt örömeiben.

— Akkor az én Bélám is remélhet.

Béla biztatóan nézett anyjára.

— Lássá anyám, milyen jól néz ki.

A szanatóriumban egymás mellett levő szobákat kapunk. Béla elbucszott szüleitől, hanem a mikor édes anyja meg akarta csókolni, a doktor, ki jelen volt, tiltakozott.

— Kérem, itt nem szabad csókolódnia a tüdőbeteg szanatóriumában; nem gondolnak a bacillusokra?

Bélának nem volt szabad elhagynia szobáját, nem volt szabad lejönni a parkra sétálni, még igen gyenge volt...

Én azonban másnap már megismertem a szanatórium lakosságát. Együtt sétálgattunk, elmondatták velem mióta vagyok beteg, hol jártam, megismerkedtem a magyarokkal is.

Volt egy pap, egy ügyvéd, egy földbirtokos és Erzsike. Hogy ki az az Erzsike? Erzsike egy feketehaju, sötét szemű kis leány, 18 éves, apja földbirtokos, hivják pedig Pór Tamásnak. Édes anyja itt lakik a közellévő faluban, hogy naponta egy óráig beszélhessen leányával. Ennyit engedett meg az igazgató ur. Én pedig aznap folyton Erzsike társaságát kerestem, ő is a mienket magyarokét a többiekkel nem tudott beszélni.

Este bementem Bélához, szegény azt hitte, vigasztalni jöttem, pedig csak azért mentem be hozzá, hogy elmondhassam neki, milyen kár, hogy ő nem jöhet még le, nem láthatta Erzsikét. Ő is beszélt nekem az ő Erzsikéjéről. Mikor lefeküdtem egy nagyot sóhajtottam. «Miért nem vagyok egészséges!»

Mindig együtt voltunk Erzsikével. Felolvastam neki az ujságokat, ha elfáradtam, ő olvasta nekem. Béla napról-napra javult, már nem voltak szemei olyan beesettek az orvos is megengedte, hogy egy órára lejöhessen a kertbe, ezt az órát együtt töltöttük hárman.

S én örültem neki, mert este mindig gratulált nekem Erzsikéhez és biztatott, hogy ő olyan szerelmes szemekkel néz reám...

Egyik napon megkérdeztem a doktort.

— Mondja nekem őszintén, doktor ur, megházasodhatom én?

A doktor csak ennyit válaszolt:

— Egész bátran.

Ez a két szó ez felbátorított, ez megadta a reményt az üdvösséghez, ez megnyitotta előttem a mennyországot

kapuját. Alig vártam aznap, hogy a Béla órája leteljen s egyedül hagyjon Erzsikével.

Merészen kérdeztem tőle:

— Édes Erzsike, szeret maga engem?

Az a szemérmes kis leány pirulva nézett a földre.

— Szeret? Kérem, feleljen, könyörgöm...

Szótlanul nyujtotta kezét. Én ezt a kezét megcsókoltam, csókoltam végig a karján válláig. Erzsike rémülten nézett reám s mikor ajkához ért volna ajkam, visszaugrott.

— Az Istenért! mit csinál?

— Ha szeret...

— Szeretem, de az ajkam megcsókolni? a bacillusok! undorodva takarta be ajakát és elfutott.

Én pedig ott állottam sokáig. Azok a bacillusok! Hát én nem vagyok ember, nekem nem szabad szeretni, reám csak úgy néznek a hölgyek, mint az odaliszkok az eunuchokra. A te csókod terjeszti a halált, a leheleted a halál lehelete. Nem szabad csókolnod, el vagy tiltva a gyönyörtől, a női ajkak mézétől. A doktor könyörületes volt azt mondotta; nősülhetsz, ez a leány szeret s undorodik csókdótl.

Csókodban vannak a vész miazmái. Menj haza, végy egy pisztolyt lőd főbe magad minek élni...

Béla faggatott, miért lettem oly szomorú, nem mondtam el neki, minek szomoritanám őt is el, minek tudja meg ő is, hogy el van tiltva a legnagyobb földi gyönyörtől, a csóktól.

Béla udvariasságból helyettesítte Erzsikénél, mert én ezekután nem akartam vele találkozni, fenn maradtam szobámban azt mondtam, rosszul vagyok. Még a virágoknak sem igen örültem, amelyeket Béla hozott naponta.

— Hogy Erzsike küldte...

A tanár egy napon kijelentette, hogy nem szükséges tovább itt tartózkodnom, egészséges vagyok. Nem igen örültem, ha csak annak nem, hogy itt hagyhatom azt a helyet, ahol megtudtam, mire vagyok kárhozható. Még aznap menni akartam. Mentem keresni betegtársaimat, hogy bucsuzam tőlük.

Erzsike és Béla együtt ültek egy kis lugasban, nem vettek észre. Béla hevesen beszélt.

— Pedig én csak magát szeretem...

— Csak engem — suttogta Erzsike — s a kezét szívéhez szoritotta. Béla átölelte Erzsike derekát s úgy nézett rá. Odaakartam rohanni, de nem mertem. Várj csak, majd ha csókolni akarsz, akkor tudod meg te is.

Béla erősen nézett Erzsike szemeibe és ajka lassan közeledett ajkához. És Erzsike nem sikoltott fel ijedten, hanem engedte, hogy a két ajk egymáshoz forrjon s vissza csókolá Bélát. Én riasztottam meg őket; elbucsztam tőlük. Béla szomorun sóhajtott:

— Mikor leszek én oly egészséges mint te...

Én pedig megnyugodva ültem a kocsiba, hát nem minden betegnek bacillusos miazmás a csókja, nem undorodik mindegyikétől. Nincs mindenkinek eltiltva. Szabad hát csókolni!

Somogyi Lajos.

Az élet dalaiból.

Egy ur a lugasban állt,
Az orrára légy röpült.
Ráüt, azonban hasztalan,
Visszaröpül minduntalan.

Az-e? vagy más a sok közül?
Ami zümmögve száll körül?
Az ur azt biz nem keresi,
Hanem mindig azt az egyet lesi.

Végre a karján, üt és talál,
Nem kell láttelelet, csak légyhalál.
Sokszor az ártatlan bünhődik
S a bünös, az tova szökik.

*A légy drámája ugyanez:
Amelyik csipett, elevez.
Nevet az, aki jól lakott:
Az éhes horgon akadott.*

Erdélyi Gyula.

Jótekonyság.

Irtta: *Henri Lavedan.* Fordította: *Fülep Jenő György.*

GALBERT JULIA, hatvan éves.
GALBERT LAJOS, huszonnyolc éves.
EGY URIASSZONY, ötvenhat éves.

(Kis szoba a hatodik emeleten, közvetlenül a tető alatt, piszkos, öreg házban, a vásári negyedben. Rozoga ágy, asztal, sifonér és láda az egész butorzat. December van; de a kályhában nincs tűz. *Galbert Julia* és *Lajos* egyedül vannak. Délelőtt.)

LAJOS: Tehát nem?

GALBERT JULIA: Nincs módomban.

LAJOS: Inkább úgy mondd, hogy nem akarod.

GALBERT JULIA: Mást nem mondhatok, mint nem tehetem.

LAJOS: Menni fog!

GALBERT JULIA: Nézz körül. Nincs már semmim, elvesztegettem mindenemet.

LAJOS: Akkor megvan az értük kapott pénz. Látod, hogy nem mondasz igazat!

GALBERT JULIA: Volt valamim, igaz, de már elköltöttem.

LAJOS: Ugyan mire?

GALBERT JULIA: Odaadtam...

LAJOS: Az Ég szerelmére, ugyan kinek?

GALBERT JULIA: Loise asszonynak.

LAJOS: Annak a lomposnak?

GALBERT JULIA: Tisztességes asszony. Te nem tudod, hogy mit beszélsz.

LAJOS: Tudom, hogy mit beszélek! Nem vagyok tökkelütött; tanultam én is valamit.

GALBERT JULIA: És elfelejtetted, hogy ő a te gyermekednek a dajkája.

LAJOS: Füttyülök rá!

GALBERT JULIA: Husz frank követelése volt.

LAJOS: És te megadtad neki?

GALBERT JULIA: Igen, tegnap.

LAJOS: Átk... tejért!

GALBERT JULIA: Hagyj hát már békében és menj utadra...

LAJOS: Oh, nem tehetem... Ha nem fékezném indulatomat...

GALBERT JULIA: Elhiszem, hogy mindenre képes vagy.

LAJOS: Ebben igazad van... Bár azon vagy, mégsem tudnál visszatartani... ismerhetsz!

GALBERT JULIA: Fájdalom!

LAJOS: Tehát: ki vele. Velem nem lehet tréfálni.

GALBERT JULIA: Menj... Távozz tőlem.

LAJOS: Mindjárt... Csak ide a husz frankkal... Előbb nem megyek el.

GALBERT JULIA (zokogva): Én szerencsétlen.

LAJOS: Husz frankot.

GALBERT JULIA: Menj, menj hát. Te naplopó!

LAJOS: Husz frankot, vagy verés lesz a vége.

GALBERT JULIA: Hát csak üss.

LAJOS: Anyám vagy? Nem vagy anyám... vén bosszorkány vagy és nem más!

GALBERT JULIA: Én nevelem a gyermekedet!

LAJOS: Ez nem érdem. Szereted őt.

GALBERT JULIA: Oh! Ha az a gyermek nem volna...

LAJOS: Mi lenne? Mit jelentsen ez a megjegyzés és szemforgatás?

GALBERT JULIA: Semmit.

LAJOS: Vigyázz hát a nyelvedre. És ne bosszants azzal a porontyval, mert...

GALBERT JULIA (ijedten): Mert?

LAJOS: Semmi. Hanem halld előtted álló fiadat. Még ma husz frank kell nekem — még ma délelőtt.

GALBERT JULIA: De...

LAJOS: A pénz kell! Nekem, *Galbert Lajosnak*. Tehát gyorsan...

GALBERT JULIA: A sirba viszel...

LAJOS: Az még messzi van. Ugyanezt karatyolod már a fülembé husz esztendő óta. (Kopogtatás hallatszik az ajtón.) Valaki kopogtat!

GALBERT JULIA (gyorsan az ajtóhoz fut): Igen... már tudom...

LAJOS (megfogja): Állj!... Majd magam megyek. Te rosszul vagy... Kire vársz? Mi?

GALBERT JULIA (aggódva): Senkire. (Ujra kopogtatnak az ajtón.)

LAJOS: Azonnal, kérem! (Kinyitja az ajtót, egy uriasszony áll a küszöbön, fekete ruhában, szomorúságos arccal, imakönyvvel kezében.) Bocsánatot kérek!

URIASSZONY: Jónapot, Julia asszony.

GALBERT JULIA: Jónapot, nagyságos asszonyom. (Lajosra pillantva.) A fiam!

URIASSZONY (Lajoshoz): Tehát maga az... Remélem, szereti édes anyját és jó hozzá?

LAJOS (nevetve): Természetesen... némelykor ugyan pörlekedünk, de ezt már megszoktuk.

URIASSZONY: Magának jónak kell hozzá lennie, hallja? Nagyon jónak.

LAJOS: Talán árulkodott felőlem?

URIASSZONY: Nem tette.

LAJOS: Az már más. Nagyon is csodálkoznám.

URIASSZONY: Nos Julia asszony, jobb kedve van-e ma, mint legutóbb?

GALBERT JULIA: Nem mondhatnám, nagyságos asszonyom.

URIASSZONY: Amikor utóljára itt voltam, nagyon le-sujtott volt. Nem növekedett azóta lelki ereje?

GALBERT JULIA: Bizony nem!

URIASSZONY: Mondja hát, van valamire szüksége talán?

GALBERT JULIA: Mindenre...

LAJOS: Ne higgyen neki nagyságod. Már megszokta az örökös panaszt.

URIASSZONY: Ezt nem hiszem. Tudom jó, hogy ha panaszkodik, meg is van az oka.

GALBERT JULIA: Bizony igen.

URIASSZONY: Mi van a kicsikével?

GALBERT JULIA: Nem éppen rosszul, de nem valami fényesen megy sora. Nem nő. Nagyon gyenge szegény.

LAJOS: Nőni fog... Egészséges szülőktől származik.

URIASSZONY: Bizonyára... Ne csüggedjen, jó asszony... Tudja, hogy nincs egészen magára hagyva!...

GALBERT JULIA (meghatva): Oh, nagyságos asszony, nagyságos asszony!

URIASSZONY: Három hónap óta, amióta minden kedden meglátogatom, meggyőződtem, hogy maga tisztességes, becsületes és jó asszony. Pénzre van talán szüksége? Ugy-e eltaláltam? Nemde?

GALBERT JULIA (hirtelen): Nem, asszonyom, köszönöm.

URIASSZONY: Nem? Mit szégyenli? Beszéljen nyíltan.

LAJOS (anyjához): Mondd hát, hogy kell, a nagyságos asszony olyan jóságos hozzád.

GALBERT JULIA: Köszönöm. Nincs szükségem pénzre... Különösen ma nem.

URIASSZONY: De kérem, csak mondja bátran...

LAJOS (anyjához): Ha már annyira kér a nagyságos asszony!

GALBERT JULIA: Nem, nem kell!...

URIASSZONY (csodálkozva): Hogyan? Mit mond? Talán csak nem sértettem meg ajánlatommal?

LAJOS (az uriasszonyhoz): Bocsánat, nagyságos asszonyom, de édes anyám nagyon el van keseredve... (Anyjához:) Látod, megbántottad a nagyságos asszonyt.

GALBERT JULIA (kitörve): Tehát jól van, igen... nem tudom tovább magamban tartani... mindjárt megfulladok... De már mindegy nekem. (Az uriasszonyhoz:) Nincs

egy árva garasom sem, nagyságos asszonyom; a mult héten mindenemet eladtam, amim csak volt még, hogy fizethessek unokám dajkájának. Van ugyan kevés kenyerem a háznál, de ha az a gyermek nem volna, szívesen választanám a halált. Mégsem akarok öntől semmit, egy fillért sem, mert az az ablakon kidobott pénz volna. A fiam mindjárt elvinné, amint ön átlépi a küszöböt.

LAJOS (kényszeredetten nevet): Én? Jól adod, anyám.

GALBERT JULIA: Igen, ő, ez a semmirevaló, aki mindenemet ellopta, amim csak volt; az ő büne, hogy menyem a kórházban a legnagyobb inség közepett elpusztult.

LAJOS: A legnagyobb inségben? Bélhurutban halt meg.

GALBERT JULIA: Mert hasba rugtad, te lump!

LAJOS: Nem is rossz tréfa!

GALBERT JULIA: Azóta másfél esztendeje, úgy ő, mint fia, a nyakamon vannak. Nem csinál semmit, nem akar dolgozni. Haszontalan fráter. Én, az ő megtört öreganyja, aki csak csont és bőr vagyok, nevelem fel a fiát, tartom őt most is, hogy mentül többet ihasson s kipirosított leányokkal mulathasson.

LAJOS (az uriasszonyhoz): Bocsásson meg neki nagyságos asszony, de elkeseredettségében nem tudja, mit beszél.

GALBERT JULIA: Öt perccel ezelőtt az életemre tört, hogy kiszorítson belőlem husz frankot! Mintha nekem volna husz frankom! De még ha volna, akkor sem adnék! Nem, nem. Látja kérem, ezért köszönöm önnek, de nem akarom elfogadni a pénzt.

LAJOS: Bevégezted?

URIASSZONY (Lajoshoz): Hallgasson!... Nem akarom tudni, mi ebben az igaz. Ugyis elég gondot okoz nekem.

LAJOS (anyjához): Látod, gondot okozol a nagyságos asszonynak!... Légy hát okos!

URIASSZONY: Hallgasson! Inkább javuljon meg. Szeretnék ennek tudatában eltávozni. Látjátok, szegény emberek, az élet oly rövid s oly rögzös. Ne tegyétek hát magatok még nehezebbé pörlekedéssel és goromba szavakkal!... Tehát... (Lajoshoz) kérjen gyorsan bocsánatot édes anyjától... Gyorsan... akarom!

LAJOS: Kész vagyok rá. De anyám nem tűr meg engem.

URIASSZONY: Ugyan, ugyan... (Lajos közeledik Galbert Juliához.) Csókolja meg, majd megjavul. (Lajoshoz.) Ugy-e bár? Megigéri nekem?

LAJOS: Oh, hisz nekem olyan szivem van, ha fel nem ingerelnek, mint a vaj, nagyságos asszonyom. (Anyjához, aki oda tartja arcát.) Látod, így szeretlek.

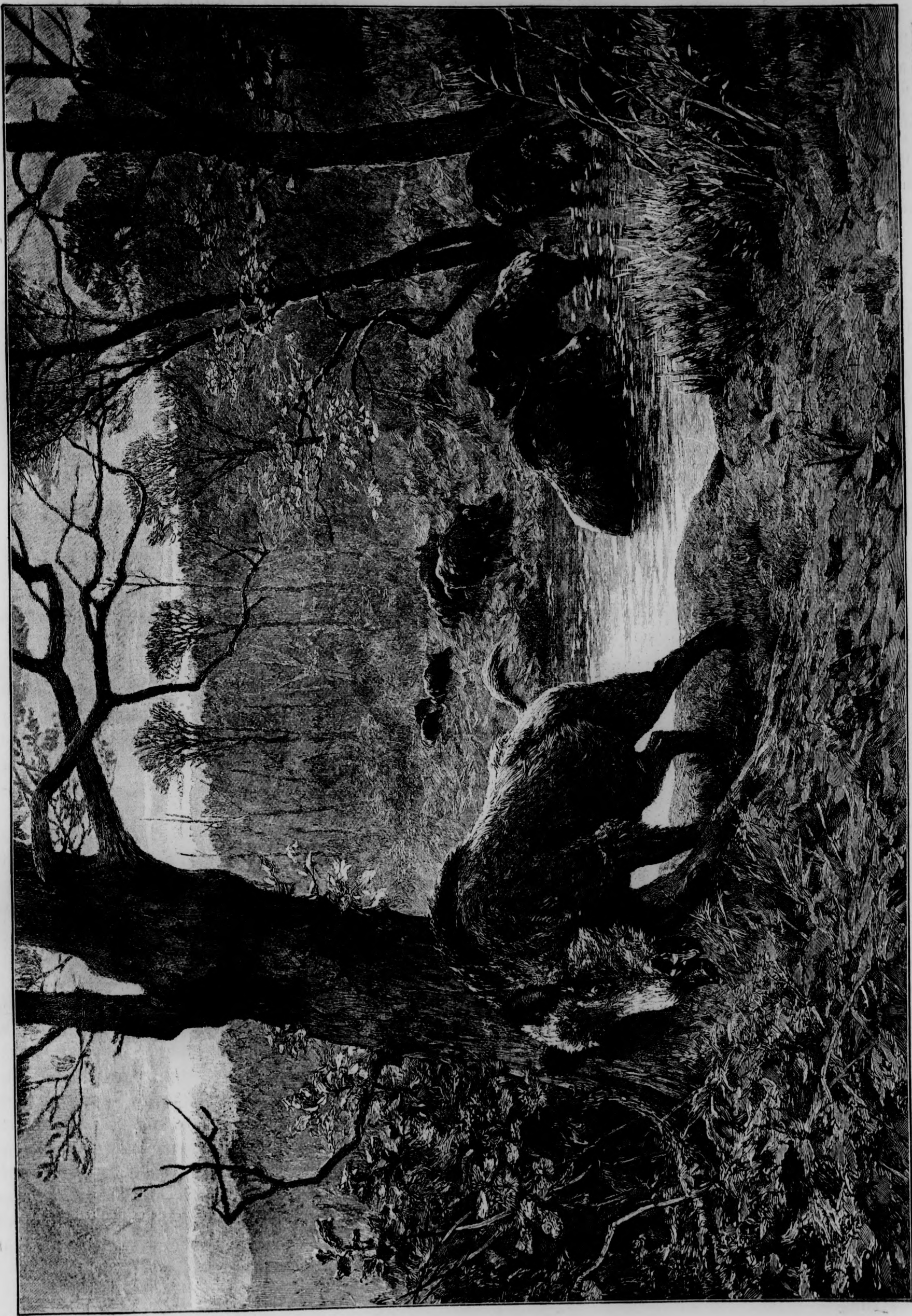
URIASSZONY (Lajoshoz): Nos és most itt van husz frank. (Átnyújtja a pénzt.)

LAJOS: De, nagyságos asszonyom!... nem... ön végtelenül jóságos.

URIASSZONY (Juliának két aranyat ad): Így, ez a negyven frank meg a kicsikének... hogy ne hiányozzon semmije...

GALBERT JULIA (siránkozva): Oh, nagyságos asszonyom, ez sok... sok. (Megragadja kezét és csókokkal halmozza el.)

URIASSZONY: Hagyja... több meglepődöttséget okoz ez nekem, mint magának.

Vaddisznók az erdőben.

GALBERT JULIA: Sohasem tudom meghálálni!

URIASSZONY: Imádkozzon érettem — mint ahogy én imádkozom magáért. (Az ajtó felé megy, de mielőtt kimenne, visszafordul.) Kedveseim, tehát legyetek jók egymáshoz; kedden újból jövök! Legyetek jók!

(Az uriasszony elmegy, lefelé a lépcsőn. S amint egy-egy emelettel lejjebb ért, mind gyöngébben hallatszik lassu, nehéz lépésének zaja.)

LAJOS: Tehát ez a sunyi vénasszony már a harmadik hónapja jár ide és pénzt izzad. És erről nem szóltál semmit! Szipirtyó!

GALBERT JULIA: Nem!

LAJOS: És hagytál engem éhezni?

GALBERT JULIA: Igen.

LAJOS: Te vén banya! Ezérf akartad hát, hogy elmenjek hazulról? Ezt az asszonyt vártad hát? Nos jól van, ha te tudsz tréfálni, tudok én is... (Kinyújtja kezét.) Elő a két sárga csikóval?

GALBERT JULIA: Mit mondasz?

LAJOS: Ide a negyven frankot... gyorsan!

GALBERT JULIA: El akarod venni?

LAJOS: Igenis, mámikám.

GALBERT JULIA: Hiszen van pénzed.

LAJOS: Az kevés.

GALBERT JULIA: Husz frankod van. Ennyit kértél az előbb tőlem.

LAJOS: Mégis akarom.

GALBERT JULIA: Ugy nem jutsz hozzá.

LAJOS (gunyosan mosolyogva): Ugyan ugy-e. Nézz rám. Olyan vagyok-e, aki nem tartja szavát? A feleségem is kifigurázott, amikor azt mondtam neki, hogy nem ér öreg kort. Nem akarta hinni. Tehát, ha nem adod ide a husz frankot, vagy az öregnek vagy akárkinek még egy szót szólsz rólam, akkor...

GALBERT JULIA: Agyonütsz! Mit nekem az élet?

LAJOS: Dehogy. Nem öllek meg, kincsem... Csak a kicsikét veszem el.

GALBERT JULIA: Oh!

LAJOS: Soha többé nem fogod látni. Elviszem magammal.

GALBERT JULIA (kétségbeesetten): Lajos!... Nem! Jól van hát, itt a pénz! (Odalöki a negyven frankot.)

LAJOS: Végre megértettél. (Zsebeibe dugja a pénzt.)

GALBERT JULIA De hallod... megver az Isten!

LAJOS: Áliok elébe. Nem félek senkitől és semmitől. Élj boldogul a legközelebbi keddig. (Fütyörészve, hetykén távozik.)

GALBERT JULIA (arcát kezébe temetve zokog).

A szegénység nem bűn, de kétszerte rosszabb annál.

*

A gazdagság örököse rendszeren a szegénység.

*

A földműves földet akar, a nemes ember erdőt, a kereskedő pénzt, a mesterember munkát, de az asszony az egész világot.

Székelyeknek földje!*

Székelyeknek földje!

Láttam, mikor reggel
Csókolt Isten napja
S elárasztott fénnel.
Hegyeid, bérceid
Magas koronáját
Dusan aranyozta,
Ölelte a rónát

Csicsergő madárcák

Ébredtek hajnalra,
Vigan rágyújtottak
Aranyos nótákra.
Imádták az Istent,
Mindnyájunk jó atyját.
Köszönték székelyek
Fölkelő szép napját.

A fölkelő napnak

Eladó leánya,
Hajnal szép tündére
Rózsát szórt utjára.
Tündérujaival
Gyöngyharmatot hintett,
Ezzel költögette
A hős székelyeket.

Eladó leányok

Bübájos arcukat
Gyöngyharmatban mosták,
Fontak koszorukat.
Ugy mentek mezőre
Galambkacagással,
Üdvözlék a reggelt
Tündéri dalokkal.

Dr. Gööz József.

Minden jó, ha jó a vége.

Irtta: John Kendrick Bangs.

I.

Milyen eszményt alkotott magának Mr. Augustus Richards a nőről.

Mr. Augustus Richards harminc esztendő, sőt már annál is több volt és még sem házasodott meg. Pedig nemcsak hogy megengedhette volna magának ezt a fényűzést, de sőt hódolt már nem egy hölgynek az ismerősei közül. Csakhogy annak az eszménynek a magaslatáig, amely arról a bizonyos nőről lebegett előtte, még egyik sem emelkedett.

Miss Fotheringay például kielégítette az igényeit arra nézve, milyen legyen a nő fizikailag. De a szellemét illetőleg arra a tapasztalatra jutott, hogy ő nagysága szinte fájdalmas módon mögötte áll az ő követelményeinek. Magas termetű, szép leány volt s még azok is, akik a mythológiához nem konyítottak és így a szó jelentőségét sem értették, bizvást junóinak mondhatták volna. De a társalgásban a korlátoltságig gyöngye volt. Ha el-lejthetett egy táncot valamilyen serdülő ifjuval, aki minden harmadik szónál elpirult, többet ért neki az eszmecserénél, melyet egy komoly férfival folytathatott, akinek van tudása és tapasztalata és akinek egyetlen arcizma sem rándulna meg, ha földrengés volna a szomszéd udvarában. Irtózott a falutól s a falusi élettől és a pihenés és üdülés fogalma rá nézve abban rejlett, ha változtathatta a tartózkodási helyét. Ez aztán megmagyarázta azt is, miért ment a nyári idény beálltával mindjárt Neoportba, hogy belevesse magát az ottani társasélet zajába, mielőtt még kellőképen megemésztette volna a new-yorkit.

* Dr. Gööz József Magyar gyermek-dalocskáiból.

Miss Patterson ellenben teljesen megfelelt annak a szellemi mértéknek, ami Mr. Augustus Richards előtt lebegett, ha elképzelte, hogy milyen nőért is áldozná fel aggregényéletének a szabadságát. Ő nagysága rajongott a költészetért s a zenéért. Amellett folyékonyan és érdekesen tudott beszélni a szépművészetekről s a tudományról, ami Mr. Augustus Richardsnak a vesszőparipája volt. De, jaj, a külsejében semmi sem volt, amit csudálhatott volna. Kicsiny, igénytelen testalkatu volt, arcának a színe hasonlított a sajtéhoz és szinte fukar módon kevés volt a haja.

És ilyenformán keresztelte meg sok hölgy az élete utját, aki mind vonzotta egyik-másik tulajdonságával, de egyben mindig el is ijesztette, még pedig nagyobb mértékben valamilyen hátrányával. A jövőbeli Mrs. Augustus Richardstól azt várta, hogy meglegyen nála a szép Miss Fotheringaynek a szépsége, miss Pattersonnak a szelleme és műveltsége és miss Barrownak a vagyona, hozzá még egy kevéske valamennyinek az erényéből és előnyéből.

II.

Milyennek álmotta meg miss Flora Henderson a férfit.

Mr. Augustus Richards New-Yorkban született. Miss Flora Henderson Bostonban. De mint amaz, ő is ellenállt a kísértésnek és bár harminc éves volt, még sem ment férjhez. Nem mintha erre nézve hijján lett volna az alkalomnak! Tizenhét éves korában bevezették a társaságba és azóta átlag négy kérésre ki évenként, ami szorozva tizenhárommal, mindenkinek, aki a négy alapművelet ez egyikéhez ért, fogalmat adhat arról, mennyire felvirágoztatta miss Flora Henderson a kosáripárt.

A társaságban azt mondták róla, hogy gögös és szivtelen. Pedig nem ez okokból hangzott el állandóan a «nem» tagadó szócska rózsás ajkairól. Ez egyszerűen azért történt, mert a kérők hosszú sorában egyet sem lelt, akihez szívesen kötötte volna magát egy egész életre.

Itt van például Miles Davson — olyan ember, aki után két kézzel kapott volna minden átlagos leány. A város legelső bankjában fényes letétje volt és ugyanannak a banknak a tűz- és betörésmentes részében három fiókja, amelyről mindenki tudta, hogy nem szivart tartogat benne. Rendes látogatója és résztvevője volt minden társaságbeli mulatságnak és mennél vigabban voltak, ő is annál jobban mulatott. Ám semmi érzéke sem volt a művészet és tudomány iránt. Egy Shelleyről tartott rövidke felolvasás alatt miss Henderson háromszor látta ásitani. Egyszóval világfi volt a szó teljes értelmében. Persze, ha meglettek volna benne a Henry Webster szellemi képességei, aki bár fiatal volt, mégis nagy hírnévre tett már szert a Harvard-egyetemen! Ha aztán ennek meglette volna a Miles Davson felséges alakja! Mert Webster is megkérte ám nem egyszer, de ha a szép, hideg leány meglátta maga előtt a férfit, akinek a kedélye, a szelleme oly nagyon megfelelt az eszményé-

nek, — de akinek a külsejével a természet oly mostohán bánt el, képtelen volt kimondani az a szót, amely Henry Webstert a világ legboldogabb emberévé tette volna.

Azok közül, akik a miss Flora Henderson kezére vágytak, nem volt egy sem, akiben meglett volna a Miles Davson isteni termete s a Henry Webster nagyfoku szellemi és kedélybeli kincse. Miss Flora Henderson csakugy, mint mr. Augustus Richards is, gyakran elgondolta, hogy talán tulságosak az igényei az eszményképét illetőleg. És így csak sóhajtozott ennek az igaz történetnek a két főalakja és mindenik vágyott az elérhetetlenre. De bármint sóhajtoztak, vágytak is — az egyik New-Yorkban, a másik Bostonban! — mind a kettőben megvolt az a jellemzősége, hogy nem engedett az eszményből.

III.

Milyen volt miss Henderson maga.

Az olvasó joggal kérdezi:

— De hát milyen lény is volt ez a miss Flora Henderson?

Legalább is tökéletesnek kellett lennie, ha oly sokat követelt egy másik emberi lénytől.

Ime, hallják tehát, milyen volt!

Elsőbben is magas termetű szép lány volt s még azok is, akik a mythológiához nem konyitottak és így a szó jelentőségét sem értették, bizvást junóinak mondhaták volna. A társalgásban sohasem volt felületes és minden komolyabb kérdés érdekelte. Táncolni is tudott, de költészettel és előkelően. Ám nem csupán magáért a táncért táncolt, sem valamely minden harmadik szónál elpiruló serdülő ifju kedvéért, hanem mindig többet ért neki az eszmecsere, amelyet egy komoly férfival folytathatott, akinek van tapasztalata és tudása és akinek egyetlen arcizma sem rándulna meg, ha földrengés volna a szomszéd udvarában. Kedvelte az irodalmat s a zenét, egyszerűen, minden tekintetben kielégithette volna az olyan eszményvadásznak az igényeit, amelyen mr. Augustus Richards volt.

IV.

Milyen volt mr. Augustus Richards maga.

És mint ahogy miss Flora Henderson minden tekintetben megfelelt volna a mr. Augustus Richards igényeinek, így meg volt benne minden, amit a miss a férfiről megálmodott. Olyan szép volt, mint Miles Davson és a tűz- és betörésmentes bankfiókok tekintetében is versenyre kelhetett volna vele. Lová meg kocsija is volt éppen elég, nem említve, hogy egyetlen egyszer sem ásitott volna, még ha három óra hosszat olvastak volna is föl Shelleyről. Nagy kedvelője volt az irodalomnak s a művészetnek, csakoly mértékben, mint Henry Webster és mindenben az a férfi volt, akiről a mi bostoni hösnőnk álmodozott s bizonyos, hogy ha találkozik vele, nyomban megajándékozta a kezével s a szívével.

Igen, ha találkozik vele!

V.

Vége.

De nem találkoztak soha.

És mindvégig nagyon boldogan éltek.

Z. I.

INNEN-ONNAN.

Az utolsó szivar. A nagy német kancellár, Bismarck herceg, mint tudjuk, szenvedélyes dohányos volt. «A hosszú pipa», melyet az utóbbi időkben kedvelt, bizonyos történelmi nevezetességre tett szert. Mindenütt, ahol megfordult vagy mint nagykövet, vagy a háboruban, egy jó szivar vigasz volt számára, ha valami kellemetlenség érte.

1866. év őszén, akkor még gróf Bismarck családjával Rügenben Putbus hercegnél tartózkodott. És akkor mesélte el egy vendégnek a «königgrätzi utolsó szivar» történetét.

— Élénk színekkel — így mondotta el Bismarck — festettem le magamnak azt az órát, mikor nyugodtan elszívhatom, de elszámítottam magam.

— És...

— Egy szegény dragonyos, ki egészen magára hagyatva feküdt a haretéren a holttestek mellett s akinek a kezei össze voltak löve, nyöszörgő hangon kért tőlem valami frissítőszert. Átkutattam zsebeimet — csak aranyat találtam bennök, de ezek nem igen használhattak neki! De várj csak, van nekem még egy drága szivarom! Leharaptam a végét, meggyújtottam s fogai közé dugtam. Láttam volna azt a köszönetteljes mosolyt, sose felejttem el! Ily jól még nem izlett nekem egy szivar se, mint ez, melyet nem én szívtam el!

***

Vendégszereplő rablók. Egy Athénben élő francia meséli: Szolgám egy nap kora reggelén, fezeit keze között tartva lépett be hozzám.

— Van valami mondani valód? — kérdem.

— Igen, effendi, de én nem merem megmondani.

— Beszélj bátran.

— Effendi, egy hónapra el kell mennem a hegyekre.

— A hegyekre! Minek?

— Tagjaimnak szüksége van rá. Effendi, engedd meg. Megrozdásodom itt. Az emberek itt Athénben nagyon műveltek. Effendim, nem akarlak megsérteni, kérlek, engedd meg.

A francia megértette szolgáját s megengedte neki, hogy elmenjen egy hónapra a hegyekre, mely annyit is jelent: rablót játszani.

A hónap eltelte után a derék szolga pontosan megjelent s azóta nagyon jól viseli magát.

E történethez hasonló egy csendőr esete, aki már régen szolgált, anélkül, hogy kinevezték volna altisztté. A csendőr megunta a várakozást s fogta magát, elment a hegyek közé rablónak. Amint ezt a kapitánya megtudta, megüzentette neki, hogy bátran visszajöhet, nem

lesz semmi bántódása s rövid idő múlva kinevezik majd altisztté. A rabló csendőr visszajött és rövid időre megtörtént a kinevezése.

***

A vén kisasszony fogai. A párisi rendőrkapitányságon vörös, kisirt szemekkel jelent meg egy nem éppen fiatal, de annál szemérmesebb tekintetű hölgy és elzokogta a panaszát, melyhez hasonlóra aligha emlékeznek a krónikások. Mialatt beszélt, világért sem vette volna le a szájáról a zsebkendőjét.

— Tehát mi az ön panasza, kisasszony? — kérdezte a rendőrtiszt.

— Ellopták a fogaimat...

— A fogait!?

— Igen... A számból.

— Hát ez hogyan lehetséges?

— Magam sem tudom elképzelni. Hanem amikor felébredtem, már nem volt a szájamban!...

— Hát hol ébredt fel?

— A Louvre képtárában... Tetszik tudni, én ha sokat jártam a városban és elfáradok, a Louvre képtárába szoktam menni kissé pihenni. Most is úgy történt. Leültem egy padra a folyosón és a fáradtságtól elnyomott az álom... Amikor felébredtem, a szájamban nem voltak többé a fogaim.

A rendőrtiszt udvarias akart lenni és meglepetést színlelt:

— Hogyan! És nem fájt, amikor a fogait kitepték?

— Fájt?... dehogy, kérem. Hiszen hamisak voltak. De éppen egy hét előtt vásároltam a fogsort és tömerek pénzt fizettem érte. Nagyon szeretném, ha visszaszereznék nekem.

A rendőrség intézkedett, de alig reméli a tolvaj kézrekerítését.

A tanító büne.

Rezes orru, toprongyos alak állt a kihágási bíró előtt. A bíró szájal nasan tekintett az elzüllött emberre.

— Látja, látja — mondta neki — már megint idekerült a torka miatt. Mért nem fogja meg már egyszer magát?

— Ne engem dorgáljon a tekintetes kapitány ur — dünnyögte az ingadozó ember — hanem a tanítómesteremet!

— Miért, öreg? — kérdezte a kapitány.

— Mert már azzal kezdte belénk verni a tudományt, hogy írni, in ni — mondta a javithatatlan.

Még egy átlátszó tárgy.

Egyik iskolánkban a tanító a következő kérdést adta föl:

— Mondjatok nekem átlátszó tárgyakat:

A válaszokban sűrűn szerepelt az ablak, a pohár, a flaska, szóval az összes elképzelhető üvegtárgyak. Végre az egyik nebuló jelentkezik, hogy ő mást is tud. A tanító biztatja, hogy csak mondja meg, mire a kis ember büszkén kivágja:

— A kulcslyuk!